

Põlva maakonnas, Põlva vallas, Kiuma küla, Viira-Peedu kinnistu (registriosa nr 152838, katastritunnus 61901:003:0169, edaspidi *Viira-Peedu kinnistu*) eraldistel 3 ja 8 häilraiete keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Tarvi Tähve 30.04.2024 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Põlva maakonnas, Põlva vallas, Kiuma külas, Viira-Peedu kinnistu eraldistel 3 ja 8 häilraiete keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*).

1.2. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnaamet teavitab *KMH* algatamata jätmise otsusest 14 päeva jooksul väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Escobar Plus OÜ volitatud esindaja Tarvi Tähve esitas 30.04.2024 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandatakse häilraieid Viira-Peedu kinnistu eraldistel 3 pindalaga 1,15 ha ning hinnangulise raie mahuga 10 tm ja eraldisel 8 pindalaga 0,24ha ning hinnangulise raie mahuga 20tm. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris vastavalt numbrite 50000709387 ja 50000709398 all. Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi *EELIS-e*) andmetel jääb kavandatud raieala Natura 2000 võrgustikku kuuluva Ihamaru-Tilleoru loodusala ning Tilleoru maastikukaitseala Tilleoru piiranguvööndisse.

2.2. Keskkonnaamet annab *KMH* eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab *KMH* algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). *KMH* vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse *KMH* eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse *KMH* algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab *KMH* eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS

§ 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Metsateatis nr 50000709387 on esitatud häilraie tegemiseks Viira-Peedu kinnistu eraldisel 3. Raie on kavandatud 1,15 ha suurusel alal, kavandatud raie maht 70 tm.

Metsateatis nr 50000709398 on esitatud häilraie tegemiseks Viira-Peedu kinnistu kinnistu eraldisel 8. Raie on kavandatud 0,24 ha suurusel alal, kavandatud raie maht 20 tm.

Häilraie korral raiutakse uuendamisele kuuluv mets häiludena korduvate raiejärkudena. Häilraiel võib ühe hektari kohta sisse raiuda kuni viis häilu. Kavandatavate raiete puhul on tegemist esimese raiejärguga, häilu läbimõõt võib olla kuni 40 m. Sisseraiutavate häilude pindala pärast esimest raiejärku ei tohi olla suurem, kui 25% puistu pindalast.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Viira-Peedu kinnistu asub Põlva maakonnas, Põlva vallas Kiuma külas. Kavandatud raie jääb alale, kus kehtib 16.06.2024. aastal kehtestatud Põlva valla üldplaneering¹ millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud lageraie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietööl on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

¹ <https://www.polva.ee/kehtestatud-uldplaneering>

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Viira-Peedu kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub Kiuma külas.

Kavandatud raiete mõjualas 30 meetri ulatuses kavandatud raieala servadest³ kehtivaid metsateatiseid ei ole.

Häilraietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid.

Eraldisel 3 kasvab raieküps männi enamusega puistu jänesekapsa-pohla kasvukohatüübis.

Eraldisel 8 kasvab raieküps männi enamusega puistu jänesekapsa-pohla kasvukohatüübis.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõearsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus kavandatavad raied läbi viiakse. Raielankidega piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

EELIS-e andmetel jäävad kavandatud raiealad Tilleoru maastikukaitseala Tilleoru piiranguvööndisse. Tilleoru maastikukaitseala jääb täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluva Ihamaru-Tilleoru loodusala.

Raiealade mõjualasse jäävad piirnevad loodusdirektiivi metsaelupaigatüübid vanad loodusemetsad (*9010) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) osad.

Raieala mõjualasse jääb vähesel määral Ahja jõgi. Eelnimetatud Ahja jõe lõigus on registreeritud Ihamaru-Tilleoru loodusala ja Ahja jõe hoiuala kaitse-eesmärgiks oleva liigi hariliku võldase elupaik. Osaliselt raieala mõjualasse jääv Ahja jõgi on läheliste kudemis- ja elupaigaks.

Samuti jääb Viira-Peedu kinnistu eraldise 3 raieala täielikult ning eraldise 8 raieala osaliselt (ca 0,07ha ulatuses) Ahja jõe kalda piiranguvööndisse.

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“

Kultuuriväärtusi raialal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava lageraie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi- Ahja jõgi ja Ahja jõe veekaitsevöönd jäävad kavandatud raiete mõjualasse (30 meetri kaugusele raialast). Kuna kavandatud raiala asub väljaspool Ahja jõe veekaitsevööndit, siis säilib puhver jõe ja raiala vahel ning raietööde teostamisel ei ole Ahja jõe seisundile olulist negatiivset mõju.

Välisõhk ja kliima- kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- Raie on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, seega ei mõjuta maastikuilmet ja looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- Raialal ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud, eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu. Raie teostamise järgselt mõjud pöörduvad, langi uuenemine tagatakse metsaseaduse §-s 24 sätestatud korras.

Piiriülest mõju kavandatava tegevusega ei kaasne.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatud häilraied jäävad Ihamaru-Tilleoru loodusalale. Ihamaru-Tilleoru loodusala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri”⁴.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile.

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/304042017006>

Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Ahja hoiuala ega Ihamaru-Tilleoru loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁵ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁶ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel enam rohkem väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Metsateatistega kavandatakse häilraiet piirnevatel eraldistel kokku 1,39 hektaril.

Häilraie korral raiutakse uuendamisele kuuluv mets häiludena korduvate raiejärkudena. Kavandatavate häilraiete käigus võib ühe hektari kohta sisse raiuda kuni viis häilu läbimõõduga kuni 40 m ja häilude pindala ei tohi olla suurem, kui 25% puistu pindalast. Häilraiete tegemisel puistud säilivad, vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Häilraiete tegemisel metsamaastik ei killustu ja olulist kumulatiivset mõju ei ole.

Kavandatud raiealade mõjualasse jäävad Ihamaru-Tilleoru looduala kaitse-eesmärgiks olevad loodusdirektiivi metsaelupaigatüübid soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080) ja vanad looduspõõsad (9010*). Häilraiete käigus raiutakse puistud häiludena korduvate raiejärkudena. Metsateatistega 50000709387 ja 50000709398 kavandatakse häilraie esimest raiejärku, puistud säilivad. Vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, metsamaastik ei killustu, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Väikesepinnaliste häilude raie ei kahjusta piirneval alal asuvaid nimetatud metsaelupaigatüüpide seisundit ning seega ei mõjuta kavandatud raied ebasoodsalt Ihamaru-Tilleoru loodusala kaitse-eesmärke.

Ahja jões on registreeritud Ihamaru-Tilleoru loodusala kaitse-eesmärgiks oleva liigi hariliku võldase esinemine.

Kuna kavandatud raieala paikneb väljaspool Ahja jõe veekaitsevööndit, siis raie käigus Ahja jõe avatust kaitsev veekaitsevöönd säilib ning kavandatud ulatuses raietööde teostamisel ei ole Ahja jõe seisundile olulist negatiivset mõju.

⁵Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01)lk 21-22.) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁶ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

Eeltoodust tulenevalt ei ole kavandatud tegevusel olulist mõju Ihamaru-Tilleoru loodusala kaitse-eesmärkidele.

Kuna kavandatud raieala mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eelpool käsitletule muid Ihamaru-Tilleoru loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, siis kavandatud raietegevus Ihamaru-Tilleoru loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Ihamaru-Tilleoru loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Häilraied on kavandatud Tilleoru maastikukaitseala Tilleoru piiranguvööndi alal. Mõju Tilleoru maastikukaitseala kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Ihamaru-Tilleoru loodusala kaitse-eesmärkidega, on käsitletud punktis 3.3.1.2.

Kavandatud raiealal ja mõjupiirkonna alal ei esine teadaolevalt Tilleoru maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi, mida raied mõjutaks.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas Põlva valla üldplaneeringuga, Tilleoru maastikukaitseala kaitse-eeskirjaga looduskaitse- ja metsaseadusega, seega olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt teostada raietööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud häilraietel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana Looduskaitseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustikku kuuluvale Ihamaru-Tilleoru loodusalale, selle kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariiolukordi või suurõnnetusi.

4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus avaldatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Eelhinnangu koostaja:

Ene Pae

metsahoiu vanemspetsialist

metsaosakond